

עין משפט‏
גזר מצוה

לֹא א מִי פִּהּ מִהֶלֶל אֲסוּר מִזִּבְחַ הַלֵּבֶּה וּ סְמֵחַ לְחַיִּין שִׂיחַ שֵׁט וְעִי כִּבְיָמָ:
לֵב ב ג מִי פִּכִּי מִהֶלֶל כֹּלִים הַלֵּלֵי ו:

לָג ד ה מִי שֶׁסֶּהֱלֵ ו:
לָד ו ז מִי שֶׁסֶּהֱלֵה ו:
לֵח ה מִי שֶׁסֶּהֱלֵה ו:
לִו ט מִי פִּיֹּא מִהֶלֶל גִּיבִיֶּה הַלֵּבֶה יג וּפִיִּי מִהֶלֶל גִּיבִילָה וּפְגִידָה הִלֵּי יד סִמַּג עֲשִׂין עַל טוֹשֶׁע־מִיִּם סִי שֶׁנֶּעֱסִיף א וְסִי שֶׁסֶּעֱפִיף יִצְהֲרִיָּה:
לז י מִי פִּיֹּא מִהֶלֶל גִּיבִילָה וּפְגִידָה הַלֵּבֶה א סִמַּג עֲשִׂין עַל טוֹשֶׁע־מִיִּם סִי שֶׁסֶּעֱפִיף א:

תורה אור השלם

- אם עלה קרבנו מן הקִּבְר וְכָר תְּמִים יִקְרִיבוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנָה לִפְנֵי ה'?
- וְאִישׁ אֲשֶׁר יַעַב בְּמִשְׁכְּבוֹ יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד שִׁפְיָן יִצְהֲרִיָּה טו ה' וְיִקְרָא:

הגהות הב"ח

- תור"ח ש"מ כ"י מ"מ יט כֹּחַ יֹאשׁ כ' ע"י מוֹס' לָקֵמַן עַי ע"א ד"ה והשפא:

גליון הש"ס

גכ' דמַעֲרִיקָא כּוּשָׁרָא.
תרגום של קורתי (בפרשת יט ט) שמימי: שם והשתא מילא.
על שם שעושה נל תרגום של נצל (שס) טעליל:

מוסף רש"י

אומר לו הרי שלך לפניך.
ונצל ששגל לו אמו עלמו וקרינא ו' והביא את הגולה אשר בול, שהיא לא נשמה (גיסין ג).
עורות של בעל מחשבה הבית מטמאתן.
שיטג עליהם דברג שאין זו חסרון מלאכה כגון לעצבא ולמטה, ידלו ולטמאה מיד (לקמן ק"ח).
ושל עבדן, שאומתו כגן סתמיה למכירה הלבך אין מחשבתו מחשבה, שאם ילאו בני אדם לקנותו ומכירו להם ומלא שסופן למעלות ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכן (שס).
של גגב מחשבה מטמאתן.
דליאוש מייאשו דלא דעי למאן יתבעו (שס).
של גזלן אין מחשבה מטמאתן.
דלאו דדייה הוא, דמין דידע מאן שקליה מניה לא מילא (שס).
חילוף הדברים.
גזלן מין דשקליה מניה כהדילא ולא מני קאי כהפיה מילא, גגב סגר כחשפה ליה ומשכחנא ליה (שס).
עשרין ותרתינן שנין.
הן היו ימי שגרתי של דכה ומת וישב דב יוסף כראש וסיעורו מן השמים לפקדה להות לו לשם.
לפי שהיה דכה חרף ולכן קראוהו עוקר הרים.
וכי יוסף היה בעל שמועות ומשנה ונביימא, לכן קראוהו סני (בתוכות מב).
על המריש.
קורא, שבנאו בבירה.
בת גזל, שנוטל דמיו מפני תקנת השבים.
שאל אתה מלכריו לקעקע בידמו ולהחזיר מרים עלמו ימנע מלגלות משוכה (גיסין נח).

סתם גזילה ייאוש הבעלין הוא, דגרסינן בהאיש מקדש ההיא איתתא דהוה משיא כרעה במישכלא אתא ההוא גזילה יאוש בעלים הוא.
וגם רב אשי, דהווא בתרא, אמי בפרק לולב הגזול אמי רב אשי לא מביעיא קאמי' לא מביעיא שאול דרואי לאו דרידיה הוא, אלא אפילו גזול אימא סתם גזילה (...) דחון להא דרי.
שמע מינה לית הילכתא כותיה.
והא דא...דאשקינן לרב יוסף, והרי מריש דמעיקרא כשורא פיר' קורה ... [לבנינא דמעיקרא כשורא והשתא סלילא הנח נשתנה שמו, ותנן בפרק הניזקין [שמןין לחן על המריש (נעל) הגזול כול].

סו:

איִלִּימא **לפני יאוש** **ל"ה קרא פשיטא**.
דאפילו קדשינהו אינו קדוש דגזל ולא נתייאשו הבעלים שניהן אין יכולין להקדיש:
שמע מינה דיאוש לא קני.
דאי קני א"כ חשיב ספיר קרבנו ולא מיפסיל משום מצוה הבאה בעצירה הואיל והוא קניו לו קודם שהקדישו כמו שאפרש לקמן

(דף סו. ד"ה אמר עולא)
בע"ה אכל אי לא קני ביאוש מיפסיל ומ"מ קדוש הוא י' אש"ג דאכתי לא ידע טעמא דשינוי השם דקאמר לקמן מעיקרא חולין והשתא הקדש (א) מ"מ יש כאן יאוש ושינוי רשות וצאותן קרבנות דאין [הגולן] חייב בצחירותן:
בזי איבא **למ"ד שינוי מעשה לא קני**.
ולא בעי לאוקמייה ככ"ש דלמר שינוי צמקומו עומד אף על גב דאיכא נמי תנאי דסברי הכי כהגזל קמא (לקמן דף כג:)
מ"מ הלכה ככ"ה דשינוי קונה והתם נמי דחי רבא דכולהו תנאי מלו סברי ככ"ה ובכל הגמרא סובר כן ולא בעי לאוקמי צשינוי החזר לצרייתו דאיכא למ"ד דלא קני דרב יוסף לא פליג עליה דרבה אלא ביאוש לחודיה אכל שינוי מעשה אפי' צחור לצרייתו דליירי ציה רבה כדפרשית לעיל לא פליג עליה:
דגזל משכב דחבריה.
משמע מתוך פ"ה שר"ל משכב גמור של חזירו אם גזלו אין מטמא משכב דגזירת הכתוב הוא חזרו מימה ועוד קשה לרשב"ס דבטהרות (פ"ו מ"ו) גבי גגנים שנכנסו לצית תנן המשכבות ומושבות טהורים ואם יש עמסה כנעני או אשה הכל טמא כי שמה נדה היא וכנעני כוז לכל דבריו משמע שטמא משכב ומושב שאין שלו ומימי יש לדמות דהתם מדרבנן ועוד קשה דהתם (בתורת כהנים פרשת מואב) מייתי עלה פלוגתא דר"ש ורבנן דגגב וגזלן דצמקון והכי איתא התם משכבו ולא הגזל יכיל שאני מוציא אף הגנוב מ"ל טמא ר' שמעון אומר צמשכבו ולא הגנוב יכול שאני מוציא את הגזול מ"ל טמא אמרו לו ומה ראות לרבות את זה ולהוציא את זה אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שנתיאשו הבעלים ממנו כ' ומדמייתי עלה פלוגתא דר"ש ורבנן משמע דהוי טעם משום דאין מחשבה מטמאתו כי ההיא דצמקון דאין יחוד של גזלן ומפרש ר"י דגזל משכב דחצירה שגול עורות של בעל הבית שאינן מחוסרין אלא יחוד ואין כריך שום תיקון ואין חסר רק מחשבה והוי ספיר דומיא דגזל קרבן דחצירה שאם היה גזול צהמה של חולין שמוסרת קדושה זה היה כמו מחוסר מעשה גמור כעין עמרא ועצדיה משכב אכל גזל או גגב משכב גמור דחצירה מטמא משכב לכ"ע ואע"ג דהן משכבו ולא הגזול איירי קודם יאוש והן דקרבנו ולא הגזול איירי אף בתר יאוש אין להקפיד אע"ג דאין דומה זה לזה:
דגזל קרבן דחבריה.
מימה ל"ל קרא דאי צחטתא הא אפי' הוא עלמו אם אכל חלב אתמול והפריש קרבן אין מתכפר בזהו קרבן על חלב שאכל היום ואי בעולה ושלמים הא אמרי' צפסחים (דף פט:) המוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום והיה נראה לאוקמי צפסח שיכול למנות אחרים עמו על פסחו ולמוכרו כדמוכח התם אכל קשה דהאי קרא בעולה כתיב אם לא שיעמיד צפסח בזה אינו ענין ואין לומר שצא הכתוב לפסול הקרבן דהא אמרינן לקמן (דף עו.) גבי גגב שאם שחט תמימים לפניו לשם צעלים י' יחזרו קרן לצעלים:
כגזן שקיצעו.
ומועיל עם היאוש אכל לחודיה לא קני דלאו שינוי מעשה הוא:
ועיצבא אינה צריכה קיצוע.
ומיזה היכא דחשיב עליה לקיזעה אמרינן צפ' דס חטאת (וצחם דף כז.) דטהורה עד שיקיצענה מ"מ דייק הכא ספיר דכיון דראויה להשתמש בלא קיצוע אין קיצוע שלה חשוב שינוי מעשה כלל:
כל שאין בו חסרון מאבאה מחשבה מטמאתה.
וא"ת בלאו ההוא דעינבא אמאי לא פריך ליה מהכא דמחשבה מועלת אלמא יאוש קני וי"ל דלמא הך דהכא איירי צבעל הבית:

שינוי השם במעשה דמי.
לאו כשינוי מעשה ממש דשינוי מעשה לחודיה קני כדמוכח לעיל ולקמן (דף סח.) גבי גגב וטבב ובא אחר וגבזו דפרץ ושינוי מעשה מי איכא למ"ד דלא קני אכל שינוי השם גרידא לא קני בלא יאוש או שינוי מעשה:
ובא אחר וגבזו דפרץ ושינוי מעשה מי איכא למ"ד דלא קני אכל שינוי השם גרידא לא קני בלא יאוש או שינוי מעשה:

וכתה תורה לאב אלא משעת נתינה והיא מפורשת בתחלת נערה.
ופרישה בכאן אף על פי שלא עשה בה מעשה קנאה זו העצבה בשינוי השם כי בעת הגולה חיתה נקראת משכא, עשאה עצבה נקראת אבריון, והוא מכסה טפיטן, ובלשון פרסי נקראת אבריון.
וזה ששינוי במשנה זו ר' שמעי' אומ' חילוף הדברים של גזל מחשבה מטמאתן, של גגב אין מחשבה מטמאתן, לפי שלא נתיאשו הבעלים מהן.
אין הלבנה ביר שמעון דסבר שחטרה מטמאתן, של גגב אין מחבירה והבייה לה ואמי' לה התקדשי לי בו, ואמר רבא לית דחש לר' שמעי' דאמי' סתם המושנה מחשבה מטמאה, ועצבה היא מכסה המוכר שהוא בלשון משנה טפיטן של סוס.
ואינה צריכה קיצוע, כלומר כיון שהוא עשוי למכסה אינו חושש לקיצוע, ואחריה שינוי זו המושנה שהקשה ממנה אבוי על רב יוסף.
ועמדה זו הקרישא על רב יוסף כ"ב שנין, כמו שעמדה עליו דין חמשים שלא

מרובה פרק שביעי בבא קמא

אומר לו.
לנגזל:
הרי שלך לפניך.
בעין כמות שהוא דהיזק שאינו ניכר הוא:
קרבנו.
אם עולה קרבנו (ויקרא א:)
ולא הגזול.
דגזול לאו לרצון אתי.
קס"ד דגזל צהמת חולין ואימי.
ה"ד אי נימא כו':
ויעטמיד.
דס"ד דגזל חולין ואקדשינהו:
הא דפניא.
גבי צב:
משכבו.
איש אשר יגע צמשכבו

(שס טו)
גזירת הכתוב להוציא את המשכב הגזול שאינו נעשה אצ הטומאה לטמא אדם:
מי אינא למ"ד.
חד מהני אמוראי שינוי לא קני הא ביאוש הוא דפליגי:
דגזל קרבן דחצריה.
שהקדיש חזירו ולעולם לפני יאוש ואליטריין לאשמועינן דאינו עולה לרצון כלל ואפי' לצעלים הראשונים ואע"ג דלא הוה יאוש.
ל"א דגזל קרבן דחצירה הלבך אפי' לאחר יאוש לא קנייה דקרבן אינו נגזל דכל היכא דאימיה צי גזא דרחמנא אימיה:
מחשבה מטמאתן.
בעל הבית אינו עשוי למוכרן ועושה מהן מטות ודולצקאות וקטצולאות ומשמשצ עליהן לדבר שראוי לו בלא חסרון מלאכה מקצלין טומאה מיד:
ושל עבדן.
העשוי למכור אין מחשבתו מטמאתו דעציד ממליך ומזיין והלוקח עשה מהם מנעלים ופדיון לא נגמרה מלאכתן לכן:
של גגב מחשבתו מטמאתן.
דקננהו ביאוש דקסבר סתם גגיבה יאוש צעלים היא דלא ידע למאן לתבעו:
ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן.
ואע"פ שחישב עליהן לדבר שאין זו חסרון מלאכה כגון לביטוי צחילות סוסים ופדיון כמו שעושינן מעורות דוצין מ"ט דסתם גזילות ליכא יאוש דכיון דידע מאן שקליה חזיל וטבב ליה לדינא:
חילוף דדברים.
סתם גזילה איכא יאוש דכיון דלעיניה גולה מיניה איניש אלמא הוא אכל סתם גגיבה ליכא יאוש דסבר משכחנא ליה לגגב:
שקיצעו.
דרומי"ר בלע"ו.
דאיכא דרמי שינוי מעשה ויאוש ולעולם יאוש גרידא לא קני:
והלא עיצבא שנו כאן.
שחשב עליהו לעיצבא דולצקי שאוכלין עליו וכעין שולחן הוא:
ועיצבא אינה צריכה קיצוע.
דבלאו קיצוע נמי מטמאה דהא חזיא למילתיה שהקיצוע אינו עשוי אלל לייפות

ומנא תימרא דבעיצבא קעסיק דתנן גבי דהיאב צמא' כלים כל מקום שאין חסרון מלאכה כו':
חזן מן העיצבא.
שאר"פ שצמקסר קיצוע מחשבה מטמאתה:
אבריון.
הוא עיצבא בלשון ארמי.
אכל יאוש גרידא לא קני:
דמעיקרא כשורא.
קודם שניתן צביון:
ושפסא עולא.
גג.
לאחר שנתנו צבירה ונתן עליו תקרת נסרים ועלייה:
על המריש.
קורה.
ותקנות קחשיב אפילו צמא' גיטין:

ללעות
ובא אחר וגבזו דפרץ ושינוי מעשה מי איכא למ"ד דלא קני אכל שינוי השם גרידא לא קני בלא יאוש או שינוי מעשה:
ובא אחר וגבזו דפרץ ושינוי מעשה מי איכא למ"ד דלא קני אכל שינוי השם גרידא לא קני בלא יאוש או שינוי מעשה:

וכתה תורה לאב אלא משעת נתינה והיא מפורשת בתחלת נערה.
ופרישה בכאן אף על פי שלא עשה בה מעשה קנאה זו העצבה בשינוי השם כי בעת הגולה חיתה נקראת משכא, עשאה עצבה נקראת אבריון, והוא מכסה טפיטן, ובלשון פרסי נקראת אבריון.
וזה ששינוי במשנה זו ר' שמעי' אומ' חילוף הדברים של גזל מחשבה מטמאתן, של גגב אין מחשבה מטמאתן, לפי שלא נתיאשו הבעלים מהן.
אין הלבנה ביר שמעון דסבר שחטרה מטמאתן, של גגב אין מחבירה והבייה לה ואמי' לה התקדשי לי בו, ואמר רבא לית דחש לר' שמעי' דאמי' סתם המושנה מחשבה מטמאה, ועצבה היא מכסה המוכר שהוא בלשון משנה טפיטן של סוס.
ואינה צריכה קיצוע, כלומר כיון שהוא עשוי למכסה אינו חושש לקיצוע, ואחריה שינוי זו המושנה שהקשה ממנה אבוי על רב יוסף.
ועמדה זו הקרישא על רב יוסף כ"ב שנין, כמו שעמדה עליו דין חמשים שלא

וכתה תורה לאב אלא משעת נתינה והיא מפורשת בתחלת נערה.
ופרישה בכאן אף על פי שלא עשה בה מעשה קנאה זו העצבה בשינוי השם כי בעת הגולה חיתה נקראת משכא, עשאה עצבה נקראת אבריון, והוא מכסה טפיטן, ובלשון פרסי נקראת אבריון.
וזה ששינוי במשנה זו ר' שמעי' אומ' חילוף הדברים של גזל מחשבה מטמאתן, של גגב אין מחשבה מטמאתן, לפי שלא נתיאשו הבעלים מהן.
אין הלבנה ביר שמעון דסבר שחטרה מטמאתן, של גגב אין מחבירה והבייה לה ואמי' לה התקדשי לי בו, ואמר רבא לית דחש לר' שמעי' דאמי' סתם המושנה מחשבה מטמאה, ועצבה היא מכסה המוכר שהוא בלשון משנה טפיטן של סוס.
ואינה צריכה קיצוע, כלומר כיון שהוא עשוי למכסה אינו חושש לקיצוע, ואחריה שינוי זו המושנה שהקשה ממנה אבוי על רב יוסף.
ועמדה זו הקרישא על רב יוסף כ"ב שנין, כמו שעמדה עליו דין חמשים שלא

מסורת הש"ס

א) ג"ל לנבא.
רש"י, ב) [לקמן סו:] א) [עי' מוסי' לקמן סו:] ד"ה רבא, ד) לקמן קיד.
כלס פכ"ו מ"מ, ס) כלס פכ"ו מ"ז, ו) [בתכות מב:] ו) לקמן כה.
גיטין נה.
[עדות פרק ז מ"ט, ח) משה' אלעזריך קרא להורות שאני עולה משום מצוה הבאה בעצירה.
הועתק מחילופי גרסאות, ט) דאף אם יאוש כדי לא קני הועיל למכרה או להקדישה וע' לקמן סו:]
בתו ד"ה רבא ולקמן קרא:
הועתק מחילופי גרסאות, ו) ג"ל חזרה רש"י,

לעוי רש"י

דרומי"ר [דרומיניין].
לחחקר.

רבינו הגנאל

ואותוהי רב יוסף לרבה.
ופריך ליה רבה כי קא אמאי יאוש קונה בזמן שזה מתיאוש וזה רוצה לקנות, אבל זה מתיאש וזה אינו רוצה לקנות, כגון חמין וצבר עליו הפסח לא קא אמאי.
ואותביה אבוי לרבה ואם מן הצאן קרבנו ולא מן הגזל, פרי' מאי לאו דגזל צאן דחולין ואקדישה, אפילו בחד ייאוש, דלא קריש ואינו מחכבר בו, ושמע מינה ידאוש לא קני.
ופריך רבה ואקומה להא דתניא דבי ר' ישימעי' בגזל קרבן שכבר הקדישו חבירו והוא קודש מקודש לכן.
וזה כגון הגזל עוד מחבירו וצריא בו, וחושב עליו לעשותו משכב.
אין אומ' מחשבת הגזלן טימאתו, לפי שאינה שלו ואינה יורדת הטמאה אלא במחשבת בעליה.
ובולתי בעליה, צריך אחר יאוש ומעשה וכן תרד לה טומאה.
והדר אבי להקשות על רב יוסף מיהא דתנן בכלים פרק שקצעון (כ"ו) סנדל עמקין וכול'.
כי הגזל עורות וחשב לעשותן כלי אף על פי שלא עשה בהן מעשה מחשבתו הורידה הטמאה בהן.
שמע מינה יאוש קונה.
ופריך, כגון לקצוץ כלומ' קצצן, עשה בהן מלאכה ועשאן כלי ומפני המעשה ירדה הטומאה בהן.
ואקשינן והלא עצבה שנו כאן, דתנן כל מקום שיש חסרון מלאכה, פיר' שעדיין שחטרה מעשה ואחרי כן התקיים המלאכה, אין המחשבה מטמאתן.
אלא העצבה, שאף על פי שחטרה מלאכה המעשה מטמאתה.
ועצבה היא מכסה המוכר שהוא בלשון משנה טפיטן של סוס.
ואינה צריכה קיצוע, כלומר כיון שהוא עשוי למכסה אינו חושש לקיצוע, ואחריה שינוי זו המושנה שהקשה ממנה אבוי על רב יוסף.
ועמדה זו הקרישא על רב יוסף כ"ב שנין, כמו שעמדה עליו דין חמשים שלא